

Ida-Viru maakonna õiglase ülemineku platvormi III kokkusaamine 28.09.2021.

Jõhvi Kontserdimaja ja ZOOM keskkond

Kokkusaamise kokkuvõte.

Arutusel:

Ida-Viru maakonna arengustrateegia eelnõu tutvustamine

Ettekandja: Lauri Jalonen Ida-Viru Ettevõtluskeskus

Õiglase ülemineku toetusfondi meetmete tutvustamine

Ettekandja: Ivan Sergejev Rahandusministeerium

Õiglase ülemineku toetusmeetmete lauaarutelud gruppides

Lauaarutelude tulemuste tutvustamine, küsimused ja vastused, platvormi ühise seisukoha kujundamine

1. Ida-Viru maakonna arengustrateegia eelnõu tutvustamine

Ida-Viru Ettevõtluskeskuse vanemkonsultant Lauri Jalonen tutvustas uuendatud Ida-Viru maakonna arengustrateegiat (ettekanne lisatud kokkuvõttele)

Uuendatud maakonna arengustrateegia on avalikustatud IVOL- i ja maakonna kohalike omavalitsuste kodulehtedel. Ettepanekute esitamise tähtaeg on 31.01.2022. Strateegia lisadokumentidest on veel koostamisel rohe- ja haridusplaan ning linnaliste piirkondade säästva arengu strateegia. Alustatakse strateegia tegevuskava koostamist.

Strateegia lõplik versioon koos tegevuskavaga saab plaani kohaselt valmis märts 2022.

2. Õiglase ülemineku toetusfondi meetmete tutvustamine

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku koordinaator Ivan Sergejev andis ülevaate õiglase ülemineku toetusfondi kasutusele võtmise tegevuste hetkeseisust ning plaanidest (esitlus lisatud kokkuvõttele).

Õiglase ülemineku territoriaalne kava avalikustatakse oktoobri alguses. Peale avalikustamist esitatakse kava kinnitamiseks Vabariigi Valitsusele. Valitsus esitab kava kinnitamiseks Euroopa Komisjonile. Kui kõik läheb plaanipäraselt kinnitatakse struktuurifondide (sh õiglase ülemineku fond) kava 2022 talvel ning esimesed meetmed on võimalik avada 2022 suve alguses.

3. Õiglase ülemineku toetusmeetmete lauaarutelud gruppides

Meetmekirjelduste arutamiseks jaotuti 3 gruppi:

„**Ettevõtlus**“ kus oli arutusel Ida-Viru suurinvesteeringute toetus; Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete investeeringutoetus; Ettevõtluse mitmekesistamise tugiteenused; Ida-Viru ettevõtete teadusmahukuse kasvatamise toetus MKM ja Ida-Viru ettevõtluse teadusmahukuse suurendamise toetus HTM: Teadusvõimekuse pakkumise arendamine Ida-Virumaa keske kompetentsikeskuse kaudu.

„**Haridus-sotsiaal**“ kus oli arutusel Kemikaalide riskide hindamise partnerluse (PARC) tegevused ja „Biomonitoringu läbiviimine põlevkivi sektoriga kokku puutuva elanikkonna seas (PARC partnerlusega seotud projekt)“; Ida-Viru täiendkoolituse mahu suurendamine ning

uute tasemeõppe õppekavade arendamine ja käivitamine kutse- ja kõrghariduses;
Ühiskondlikku muutust toetavate sotsiaal- ja tervishoiuteenuste arendamine Ida-Virumaal.
„Elukeskkond“ kus oli arutusel kaugkütte lahti sidumine põlevkivist Ida-Virumaal; Ida-Viru KOV investeeringud ülemineku mõjude leevendamiseks; Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks; Kaevandamisega ja põlevkivi töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja jäätmekäitluse piirkondlik arendamine (vana nimetus: Põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja tervisekahjude vähendamine).

4. Lauaarutelude kokkuvõtted

Ida-Viru suurinvesteeringute toetus

1. Peamine küsimus kas ettevõtte võib tulle mitme projektiga?
2. Suurettevõtete osa küsimus, kuidas reguleerida mitmekesistamist
3. Kommunaali (vesi kanal) teema EMTAK E töökohtade arv ilmselt piiravad
4. kuni 65% toetusmäär teadusarenduse poolel
5. Infopäevad vajalikud
6. Riigiabi valikud tehtud

Väike- ja keskmise suurusega ettevõtete investeeringutoetus

1. Diskussioon käib – lõplikult lukku pandud ei ole
2. Suurinvesteeringute meede alumine tase kuni 500 000
3. Emtak C sobib (va sama kui suurinvesteeringute välistus)
4. Kasvutoetuse laadne
5. Tehnoloogiline kas, uued tooted teenused – betooni investeeringud tehnoloogia vajaduste põhjal
6. Miks ei ole võimalik anda ettevõtetele mis on alla 24 kuu – vajalik arutelu
7. Piirkond täpsemalt defineerida piirkond – (Ida-Virumaa vs eesti vs väliskapital) Seni on mõeldud Ida-Viru ettevõtete kasvuks (seni kirjas piirkondlike ettevõtete (Ida-Virumaa), kuidas seda defineerida)
8. Ca 75-le projektile (keskmise arvestus 2000 00)
9. Seire teema oleks mõistlik sisse tuua

Ida-Viru ettevõtluse teadmismahukuse suurendamise toetus: Teadusvõimekuse pakkumise arendamine Ida-Virumaa keskse kompetentsikeskuse kaudu

1. MKM vaade töökohad
2. Kui tehnoloogiline lahendus ei tööta raha tagasi tooma ei minda
3. Proportsiooni teema peaks minema juhtkomisjoni arutusele
4. Kas investeeringud jäävad tegemata kui toetust ei saada

5. MKM meetmes taotleja ettevõte
6. Ajaline piirang ees, vajab kokkulepet proportsioonide osas

Kemikaalide riskide hindamise partnerluse (PARC) tegevused ja „Biomonitoringu läbiviimine põlevkivi sektoriga kokku puutuva elanikkonna seas (PARC partnerlusega seotud projekt)“.

Biomonitoringu eesmärk on asjakohane ja vajalik. Täpsustamist vajab valimi koostamise mudel, lisaks keskkonnale tuleb arvesse võtta ka osalejate elustiili. Meetmel on seosed sotsiaal-tervishoiu teenuste arendamise ja teadusmahukuse meetmetega.

Tööle asumise toetus ning ümber- ja täiendõppe toetamine põlevkivisektori töötajatele

Vajalik meede. Kitsaskohaks on maa-aluste tööde kvalifikatsiooni üle kandmine „maa peale“ nt. kaevanduse kogenud laadurijuht peab alustama maapealse laadurijuhi ümberõpet algtasemest. Tuge vajavad nii ümberõppijad kui ettevõtjad.

Ida-Viru täiendkoolituse mahu suurendamine ning uute tasemeõppe õppekavade arendamine ja käivitamine kutse- ja kõrghariduses

Vajab täpsustamist, kes on ümberõppe pakkujad haridusasutused

Kaugkütte lahti sidumine põlevkivist Ida-Virumaal

Meede on suunatud Narva linnale, eeldame et Kohta-Järve/Jõhvi piirkonna kütmine jätkub samadel alustel ka tulevikus st. põlevkivi uttegaasi kasutades.

Piirkondlike algatuste toetus õiglaseks üleminekuks

Vajalik on täpsemalt kirjeldada ja määratleda, kes on taotlejad ja millisteks tegevusteks (nt. kas korteriühistu on abikõlblik taotleja?), et vältida „toetusturismi“. Kuidas tagada, et toetus on asjakohane ja reaalselt piirkonnale/kogukonnale vajalik? Hindamisel vajalik tagada laiem kaasatus, et hinnata tegevuse mõju konkreetsele piirkonnale.

Ida-Viru KOV investeringud ülemineku mõjude leevendamiseks

Eesmärgiks peaks olema koostööle suunatud KOV ülesed kokkulepped, kuid siin on kartus, kas on võimalik ainult ühes valdkonnas kokku leppida. Ühelt poolt oleks vajalik valdkondi kitsendada, kuid siis võib olla keeruline leida ühisosa.

Kaevandamisega ja põlevkivi töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja jäätmekäitluse piirkondlik arendamine (vana nimetus: Põlevkivi kaevandamise ja töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine ja tervisekahjude vähendamine).

Planeeritud tegevused on asjakohased ja vajalikud.

Kokkuvõte: platvormi liikmete hinnangul on planeeritavad meetmed üldjoontes asjakohased, kuid vajavad täpsustamist toetuse andmise tingimiste käigus. Väga oluline on tagada vahendite efektiivne kasutus ja vajadusel paindlikkus nii toetuse andmise tingimuste muutmisel kui ka vajadusel vahendite ümber tõstmisel ühest meetmest teise.

Eraldi märkisid platvormi liikmed ära, et jätkuvalt on oluline tagada piirkonnas jätkusuutlik ja konkurentsivõimeline elektritootmine ja varustuskindlus.

Platvormi edasised tegevused: kui õiglase ülemineku territoriaalne tegevuskava ja toetusmeetmed ning maakonna arengustrateegia ja tegevuskava saavad kinnitatud, muutub platvormi roll õiglase ülemineku protsessis. Jätkuvalt on platvormil oluline roll õiglase ülemineku seotud info levitamisel

ja huvigruppide kaasamisel. Lisandub aga tegevuste ellu viimise seire ning tihedam koostöö teiste õiglase ülemineku piirkondadega.

Kokkuvõtte koostas: Hardi Murula